

TALOUSVALIOKUNNAN MIETINTÖ 11/2005 vp

Hallituksen esitys laiksi huoltovarmuuden turvaamisesta annetun lain muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 26 päivänä huhtikuuta 2005 lähettänyt talousvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen laiksi huoltovarmuuden turvaamisesta annetun lain muuttamisesta (HE 44/2005 vp).

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- apulaisosastopäällikkö Henrik Räihä ja vanhempi hallitussihteeri Kari Mäkinen, kauppaja teollisuusministeriö

- vanhempi hallitussihteeri Matti Piispanen, puolustusministeriö
- hallitusneuvos Timo Tolvi, maa- ja metsätalousministeriö
- hallintojohtaja Asko Harjula, Huoltovarmuuskeskus
- osastopäällikkö Pertti Salminen, Elinkeinoelämän keskusliitto EK ry
- suunnittelupäällikkö Jorma Venäläinen, Öljy- ja Kaasualan Keskusliitto ry.

Lisäksi kirjallisen lausunnon on antanut liikenne- ja viestintäministeriö.

HALLITUKSEN ESITYS

Huoltovarmuuden käsitettä ehdotetaan laajennettavaksi sisältämään poikkeusolojen ohella myös ne vakavat häiriötilanteet, joissa markkinamekanismi ei tuota riittävää huoltovarmuutta.

Lakiin ehdotetaan lisättäväksi säännös, jonka mukaan valtioneuvosto vahvistaessaan Huoltovarmuuskeskuksen tilinpäätöksen voi Huolto-

varmuuskeskuksen johtokunnan esityksestä päättää sellaisten rahastoon kertyneiden varojen siirtämisestä valtion talousarvioon, jotka eivät ole välttämättömiä huoltovarmuuden tavoitteiden toteuttamiseksi tai menojen kattamiseksi.

Lisäksi lakiin ehdotetaan teknisluonteisia muutoksia, jotka koskevat Huoltovarmuuskeskuksen toimintaa ja valvontaa.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Talousvaliokunta ehdottaa, että lakiehdotus hyväksytään.

Huoltovarmuuskeskuksen hoidossa on valtion talousarvion ulkopuolella oleva huoltovarmuusrahasto, johon tuloutetaan energiaverojen yhteydessä kannettava huoltovarmuusmaksu.

Maksun suuruus on noin puoli prosenttia vähittäishinnasta, ja sen tuotto on noin 50 miljoonaa euroa vuodessa. Huoltovarmuuskeskuksen tase on noin 1 100 miljoonaa euroa. Huoltovarmuuskeskuksen varoista valtaosa, 80—90 prosenttia, on sidottu nestemäisiin polttoaineisiin. Rahastosta katetaan varmuusvarastoinnista, teknisistä varajärjestelyistä ja varautumissuunnittelusta aiheutuvat menot.

Lain mukaan Huoltovarmuuskeskus hinnoittelee suoritteensa liiketaloudellisin perustein. Jos hintasuhteet jatkuvat pitkään edullisina, rahastoon voi kertyä ylijäämää. Lakiin lisätään säännökset, joiden mukaan Huoltovarmuuskeskuksen tilinpäätöstä vahvistaessaan valtioneuvosto voi Huoltovarmuuskeskuksen johtokunnan esityksestä päättää sellaisten rahastoon kertyneiden varojen siirtämisestä valtion talousarvioon, jotka eivät ole välttämättömiä valtioneuvoston asettamien huoltovarmuuden tavoit-

teiden toteuttamiseksi tai laissa säädettyjen menojen kattamiseksi.

Talousvaliokunta huomauttaa, että huoltovarmuusrahaston ylijäämän siirtomahdollisuus valtion talousarvioon ei saa johtaa siihen, että huoltovarmuusmaksusta tulee veron luonteinen. Jos rahastoon kertyy sellaista ylijäämää, joka ei ole tarpeen huoltovarmuuden toteuttamiseksi, hallituksen on harkittava huoltovarmuusmaksun alentamista. Huoltovarmuusmaksun olisi vastattava pitkällä aikavälillä huoltovarmuuden toteuttamisesta aiheutuvia kustannuksia.

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella talousvaliokunta ehdottaa,

että lakiehdotus hyväksytään muuttamattomana.

Helsingissä 3 päivänä kesäkuuta 2005

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj. Jouko Skinnari /sd
vpj. Jari Leppä /kesk
jäs. Arto Bryggare /sd
Sari Essayah /kd
Klaus Hellberg /sd
Reijo Kallio /sd
Esko Kiviranta /kesk
Seppo Lahtela /kesk

Jere Lahti /kok
Klaus Pentti /kesk
Antti Rantakangas /kesk
Martin Saarikangas /kok
Sari Sarkomaa /kok
Juhani Sjöblom /kok
Oras Tynkkynen /vihr.

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Eelis Roikonen.